

A grafikus fejedelem nyomában című mintaprojekt eredményeit összefoglaló kiadvány

Zichy Mihály grafikus, romantikus festő örökségének
ápolása közösségi összefogásban megvalósuló projektben

Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás

EFOP-1.3.1-15-2016-00001

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék:

Bevezető	2. o.
A mintaprojekt bemutatása	3. o.
A mintaprojektet megvalósító szervezetek, intézmények	5. o.
Partnerek, bevont szervezetek – a bevonás módszerei	7. o.
Célok	10. o.
Mintaprojekt tevékenységei	13. o.
Eredmények	17. o.
Hatások	19. o.
Adaptációs szempontok, javaslatok	22. o.
Összefoglaló	22. o.
Irodalomjegyzék	23. o.

Bevezető

Zichy Mihály, a grafikus fejedelem című somogyi mintaprojekt négy település kulturális partnerségi kapcsolatára épül. A tabi könyvtár lett a projektgazda, együttműködve a tabi Zichy Mihály Művelődési Központtal és a zalai Zichy Mihály Emlékházzal, valamint Tab, Nágocs, Zala, Zics települések önkormányzataival, a tabi Fogyatékkal Élők Nappali Intézményével és a mintaprojektben szerepet vállaló egyesületekkel, önkéntesekkel. A mintaprojekt megvalósulása 2018. április 1-jével kezdődött és 2018. október ötödikével zárult. Kiemelt céljai a 4 település közötti kulturális, közösségi együttműködés erősítése, Zichy Mihály alkotói örökségének közösségi összefogásban történő ápolása. Az esettanulmány által bemutatásra kerülhet a mikrotérségi együttműködés, a kulturális közösségfejlesztés.

A mintaprojekt bemutatása

Tab kb. 4300 fős járási központ közigazgatási intézményekkel, középiskolával, a legnagyobb munkahelykínálattal, így a kistérségben általános jelenség az ingázás. A mintaprojektben egymással összefogó négy település földrajzilag határos egymással.

Zala közel 250 lakosú előregedő zsáktelepülés. Bolt, óvoda és általános iskola nincs a településen. Az önkormányzat az itt maradt gyermekeknek játszóparkot létesített. A zalai kúria Zichy Mihály Emlékházként működik, itt született a romantika korának egyik híres festője, Zichy Mihály, akit részben az irodalmi illusztrációi miatt a grafikus fejedelem elnevezéssel illették.

Nágocs kb. 600 fős település, az írott források szerint több mint 800 éves, ahová a török pusztítás után a magyar földművesek mellé svábok telepedtek le. Uradalmi központként működött évszázadokon át. Jelenleg

iskola, óvoda, orvosi rendelő, gyógyszerár, idősek otthona, bolt, kocsmá, mezőgazdasági Zrt. működik a településen. Műemlékei közül kiemelkedik a 300 éves kastélya a Zichy park természetvédelmi környezetében. Az értéktár kiállítás lehetővé tette a helyi értékek tudatosítását, bemutatását, a mintaprojektben érintett települések értékei közötti elhelyezését.

Nágocson a 2. világháború utáni évek óriási változást hoztak. A kulákoknak nevezett családokat kifosztották, a svábok egy részét elkergették. Kényszerbetelepítéseket hajtottak végre. A kastélyt államosították, évtizedeken át nevelőotthonként működött.

Zics lakossága 350 fő. Húsz százaléka a nyugdíjas lakosság, 40 fő a 14 év alatti.

Nincs óvodája, iskolája, ezért a könyvtár a találkozási pont a vidékre járó gyermekeknek. Itt szervezik a heti találkozójukat, tartalmas szórakozást biztosítva számukra.

Zichy Mihály szülei a többszáz éves templomban nyugszanak, nagyszüleinek birtoka, kúriája volt a hangulatos kislemben.

A mintaprojekt egy olyan kistérségben valósult meg, melynek egy kisvárosa van, Tab és 23 faluja. A települések több mint kétharmadának lélekszáma 500 fő alatti. A társadalom szerkezete az '50-es évektől jelentősen átalakult, fokozatosan egyre többen költöztek el ebből a járásból, főleg a megyeszékhelyre, gazdagabb Balaton menti településekre vagy a fővárosba, de Ausztria közelsége miatt jelentős a külföldre ingázók létszáma is. Az itt élők a terület szellemi potenciáljának veszteségeivel és az elöregedéssel néznek szembe. A kiábrándultság, zárkózottság, a helyi értékek széles körben való nem ismerése jellemző a mikrotérségre.

A mintaprojekt szervezői a helyi sajátosságokat szem előtt tartva, a mintaprojekt szakmai elvárásait figyelembe véve, Zichy Mihály alkotói örökségének ápolását fogalmazták meg a 3 kulturális intézmény és a hozzá kapcsolódó intézmények, civilek közös vezérfonalaként. Mivel széles célközönséget kívántak bevonni és elérni, valamint a helyi identitás, települések közötti kulturális, kapcsolati háló erősítése is fontos cél volt, így sokrétű közösségi élmény keletkezett. Ha csak Zichy Mihály művészetének népszerűsítésére törekednek, ez csupán azokat érte volna el, akik kifejezetten ezen művészeti ág iránt érdeklődnek, és rendelkeznek azzal a szellemi nyitottsággal, műveltséggel alappal, melyre építeni lehet. Zichy Mihály művészetét nagyon kevesen ismerik az országban, a zalai emlékház páratlan kincs, amit a környező településen élők többsége még nem látott. A kistérség a kulturális, természeti és épített örökségére komplex programot építhetne, de előbb ezen értékeket tudatosítani szükséges az ott élőkben, és összefüggéseiben, valamint lehetőségeiben láttatni érdemes. A mintaprojekt ezt is lehetővé tette.

A mintaprojektet megvalósító szervezetek, intézmények

Városi Könyvtár Tab

A Városi Könyvtár részben önálló intézmény, fenntartója Tab Város Önkormányzata. Az intézmény része a Nagy Ferenc Galéria és a Magyar Néprajzi Gyűjtemény. A Kistérségi Szolgáltató Rendszer keretében 23 tagkönyvtár felügyeletét látja el. Alapvető küldetése, hogy a város információs, közéleti, oktatást támogató közszolgáltató centrumává váljon. Célja, hogy a hasonló érdeklődésű emberek egymásra találjanak, biztosítsa a hatékony tanulásra és kreatív tevékenységre alkalmas közösségi helyet mindenkinek. Elősegíti a hátrányokkal küzdő csoportok kulturális integrációját, biztosítva az esélyegyenlőséget. Megjelenteti a Tabi Kilátó című helytörténeti olvasókönyvet és a Tabi Újságot. Együttműködik a város oktatási, kulturális, szociális intézményeivel, civil szervezetekkel, egyházakkal.

Közösségfejlesztő tevékenységei közül kiemelkedő a LokálpatrioTab helytörténeti vetélkedő évenkénti megszervezése diákok számára, szülők, családtagok és pedagógusok mentorálásával. A mintaprojekt lehetővé tette a népszerű vetélkedősorozat folytatását, még több gyermek bevonását és jutalmazását.

Zichy Mihály Művelődési Központ Tab

Kulturális alapellátó intézmény, kultúráközvetítő és szolgáltató tevékenységet végez. Tevékenységének fő célja a közösségi szintér biztosítása, a megye és a város szellemi és művészeti értékeinek, hagyományainak megismertetése, az amatőr alkotó közösségek munkájának és az iskolai rendszeren kívüli oktatás segítése. Részt vesz a városi ünnepek, kiemelt helyi és regionális közművelődési

események lebonyolításában. Feladatainak megvalósítása érdekében együttműködik a kulturális és az oktatási intézményekkel, amatőr művészeti csoportokkal, hagyományőrző civil szervezetekkel. A mintaprojekt hozzájárult ahhoz, hogy egy Zichy – gálaest keretében ünnepeljük az egykori alkotót, és intézményi és civil összefogásban szervezzük meg az ünnepet.

A mintaprojekt keretében amatőr színjátszó alkalmakra került sor, melyben az intézmény dolgozói együtt játszottak a formális csoportok aktív tagjaival, valamint a fogatékkal élőkkal.

Zichy Mihály Emlékház Zala

A Zichy kúriát, mely Zichy Mihály festőművész szülőháza, az 1790-es években kezdték építeni. Itt éltek Zichy Mihály szülei, a testvére, s miután a festő visszatért Oroszországból, már a négy gyermeke és a felesége is itt telepedett le. Akkoriban pezsgő élet folyt a településen és a birtokon.

A kiállítást 1979-ben nyitották meg. A gyűjtemény megőrzésében nagy szerepe volt Zichy Mihály leszármazottainak. A múzeumban látható bútorok eredetiek, ezeket a Zichy család menekítette meg a háború és a műgyűjtők elől. A termekben megtekinthetőek Az ember tragédiája, az Arany - balladák és

oroszl

klasszikusok illusztrációi. Az emlékház fenntartója a Szépművészeti Múzeum.

A múzeum csodálatos festményei között felidézhető Zichy alkotói légköre, a korabeli Szentpétervár zenei hangulata. A különböző művészeti területek komplex élménye átfogó tudást közvetít, és feledhetetlen élményt nyújt. A szentpétervári születésű hegedűvirtuóz éveken át élt Zalán, gyermek-és ifjúkorából pedig jól ismeri azt az orosz környezetet, melyben egykor a magyar festő alkotott.

Partnerek, bevont szervezetek – a bevonás módszerei

KOSZTÚM Egyesület

Az egyesület az óvodás korosztálytól egészen a felnőttekig a művészetet, mint az önkifejezés segítő eszközét közelebb hozza, beépíti a mindennapokban.

Az egyesület szeretné összefogni az összes olyan amatőr alkotót, akik valamilyen művészeti ágban képviseltetni tudják magukat. Az egyesület művészeti vezetője nagyon motivált volt arra, hogy gyermekfoglalkozásokat tartson és részt vehessen az amatőr színelőadásban. A mintaprojekt céljaival teljesen egyetértet, így a személyes megkeresés során nem volt nehéz bevonni.

Nágocsi Zichy Kastély Kft.: A nágocsi Zichy –kastély hazánk műemléképületei közé tartozik. A Nágocsi Zichy kastély Kft. vagyongazdálkodója az épületnek. A Kft célja, hogy a kastélyban a vidéki társadalom fejlődését szolgáló képzési és kulturális programokat szervezzen. A mintaprojekt céljai összhangban vannak a Kft kulturális, közösségfejlesztő célkitűzéseivel.

Zics Község Önkormányzata: Zics község a tőle tíz kilométerre levő járási székhely Tab várossal és 6 faluval /Zala is része/ alkot egy körjegyzőséget. Az önkormányzat a mintaprojekt keretén belül elsősorban a Zichy –kiállítás megszervezésében és az Értéktár – kiállítás létrejöttében nyújtott jelentős segítséget. A polgármester asszony rendkívül nyitott a közösségfejlesztésre, a kulturális programok szervezése során kiemelten figyel a helyi identitás erősítésére. A mintaprojekt zárása ellenére továbbra is nyitott a közös együttműködésre.

Alkotónők Klubja: A klub elsődleges célja, hogy tevékenységével hozzájáruljon a település kulturális programjainak színesebbé tételéhez, serkentse és fejlessze Tab és a környező települések közösségi életét. Célul tűzték ki a civil szféra aktivizálását, a különböző vélemények, látásmódok párbeszédének elősegítését.

A mintaprojektben végig nagy aktivitással vettek részt a klub tagjai, sok önkéntes munkát vállalva, időközben egyesületté válva. A bevonásban segített a hasonló értékrend, célok képviselése, a mintaprojekt céljaival való azonosulás, és a személyes közösségi élmények öröme túl, az egyéni ambíciók kibontakozása is teret kapott. A klub része a tabi amatőr színi társulat csoportjának.

Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye (FÉNI)

Az intézmény olyan személyeket lát el, akik 18. életévüket betöltötték, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szorulnak. Az itt folyó életet az egyének szükségletei határozzák meg, s ezt figyelembe véve toleranciával, szakmai tudással, próbálják a munkatársak az ellátottakkal együtt minél eredményesebben végezni munkájukat.

A mintaprojektben együttműködtek a tabi amatőr színjátszó csoporttal, és július 7-én a Nyári bohém est rendezvényen bemutatták a közös produkciójukat.

Nágocsi Baráti Kör: Az informális csoport érdeklődő tagjai részt vettek az amatőr színházi produkciók megszervezésében, önkéntesként segítettek néhány közösségi akció lebonyolításában. A csoport évek óta amatőr színházi rendezvényeket és sporteseményeket szervez.

Zala Község Önkormányzata és Nágocs Község Önkormányzata: segített az Értéktár kiállítás létrehozásában, a településeiken igény esetén helyet, eszközöket biztosított. **Tab Város Önkormányzata** a könyvelés, adminisztráció lebonyolításában segített, az aljegyző pedig az önkéntes munkában.

Fejérváry Géza Társaság: Az egyesület számára kiemelt a közösségépítés fontossága. Az egyesület egyik aktív tagja, Jászai Mari –díjas színészként a Magyar költők versei – „Valamit mégis kéne tennem” című előadást adta elő júniusban Nágocson.

Minden esetben a bevonás módja a személyes megkeresés és beszélgetés volt.

Célok:

A Tabi járásból sokan elköltöztek, jellegzetesen az értelmiségi réteg vékonyult el. Az utóbbi években jellemző az, hogy fiatal vagy középkorú párok visszatértek, letelepedtek gyermekkoruk színhelyén és szeretnének tartalmasabb, magasabb színvonalú közösségi életet. Tabon sok kulturális kezdeményezés érezte már a pozitív hatását, de nem jellemzi a települések közötti összedolgozás, együttműködés. Minden település megpróbálja a maga település határáig kitalálni önmagát, mikrotérségi gondolkozás alig jellemző. A kulturális intézmények közötti együttműködés esetleges. A mintaprojekt lehetőséget nyújtott a 3 intézmény együttműködési kultúrájának fejlesztésére, a településen belüli és a négy település közötti párbeszéd, alulról építkezés közösségformáló hatásának megtapasztalására, a személyes és közösségi érdekek összhangjához vezető folyamat tapasztalatszerzéséhez. A hátrányos helyzetű, provinciális jellegű, elidegenedést, közönyt, bizalomhiányt magába foglaló társadalmi problémahelyzetre a közösségi létben rejlő erőt mutatta fel. A mintaprojekt civilek, intézmények, vállalkozások, együttműködési lehetőségeinek kibontásához, közösségi akciók kivitelezéséhez, társadalmi feszültségek megbeszélésére kínált módszereket, mentorálást és anyagi hátteret.

A mintaprojekt egyedi céljai:

- A négy település közötti kulturális, közösségi együttműködés erősítése
- A három kulturális intézmény együttműködési kultúrájának fejlesztése, a társadalmiasítás szemléletének tudatosítása
- Zichy Mihály alkotói pályájának népszerűsítése
- Az amatőr színjátszás által is hozzájárulni a közösségépítéshez, a mintaprojektben érintett települések amatőr színjátszóik közös alkotási lehetőségeinek biztosítása, az esélyegyenlőséget is megteremtve
- A 4 település értéktárának kiállítása és Zichy Mihály kiállítás a Közösségek Hetén
- A LokálpatrióTab vetélkedőn keresztül tudásbővítés, helyi identitás erősítése

- A nágocsi színházi előadáson keresztül a település múltjának jobb megismerése, beszélgetés családtörténeti élményekről

Célcsoportok

Tab kisváros, melynek lakossága folyamatosan csökken (4459 fő). Járási székhely a Balaton vonzáskörzetében, a státusszal járó infrastruktúrával. A meglévő munkahelyek megtartó ereje kicsi, a minimálbérből élők száma magas, a képzetebbek máshol keresnek munkát. A frissen végzett (20-30 év közti) korosztály jelentős része nem költözik vissza a településre. Az elmúlt néhány évben jobban igyekszik a város a szabadidős lehetőségekkel és a felújításokkal vonzóbbá tenni a fiataloknak a lakóhelyüket. A LokálpatrióTab célcsoportja elsősorban általános és középiskolás diákok, érinti a pedagógusokat és szülőket.

Nágocs, Zics, Zala jellegzetesen elöregedő falvak. A mintaprojektben érintett célcsoport 5 éves kortól a szépkorúakat magába foglaló lakosság. Az értéktár kiállítást bárki megtekinthette. A színházi előadások felnőttek által lettek előadva, az általános iskolástól a nyugdíjasokat beleértve széles korosztálynak nyújtott maradandó élményt. A múzeumpedagógiai foglalkozások korosztálya a négy településen a 9 és 15 év közötti gyermekek között került meghirdetésre. Az amatőr színjátszó körök előadói 20 és 60 év közöttiek, 21 személy bevonását jelentette, akik között 4 fő a Tabi Fogyatékkal Élők Nappali Intézményének kliensei voltak. Ezenkívül 7 személy közreműködött a színpadi előadásban verssel, tánccal, énekkel; a legfiatalabb 8 éves volt.

Az iskolai végzettség tekintetében nagyon vegyes az összetétel: a 8 osztályt vagy egyetemet végzett felnőttig minden fajta végzettség fellelhető az amatőr színjátszók között.

A mikrotárségi műhelymunkákon a létszám 12-14 fő volt, meghatározóan diplomás, stabil anyagi háttérrel bíró középkorúak, a legkülönbözőbb szakterületekről érkezőek.

A mintaprojekt tevékenységei

Az első tevékenységünk az együttműködési alkalmat követően az Értéktár kiállítás megszervezése volt, mellyel párhuzamosan elkezdődtek áprilisban a

Nyári bohém est próbái. Az Értéktár kiállítással a mintaprojektben érintett 4 település helyi értékeire kívántuk ráirányítani a figyelmet. Eközben a könyvtár dolgozói előkészítették a LokálpatriótTab vetélkedő utolsó, játékos, izgalmas fordulóját, melyre a Közösségek Hetén került sor. A Színek kavalkádja elnevezésű múzeumpedagógiai foglalkozás a Magyar Néprajzi Gyűjteményben került megrendezésre, bemutatva különböző festői technikákat. A nyári múzeumpedagógiai foglalkozások már kifejezetten Zichy Mihály alkotói munkásságára épültek, a zalai Kultúrházban volt biztosítva az alkotáshoz a helyszín, ami közel van a Zichy Mihály Emlékházhoz, ill. egy alkalommal a múzeum kertjében festettek a gyermekek. Nyári szünetben nagyon nehéz összegyűjteni a gyermekeket ilyen típusú foglalkozásra, talán úgy könnyebb a szervezés, ha egy tábor részeként kerül megtartásra. Ha sikerül a gyermekeket eljuttatni a múzeumi helyszínre, akkor egy jó pedagógus vezetése által rendkívül érdeklődőkké válnak. A Magyar költők

versei – „Valamit mégis kéne tennem” előadás hozzájárult a helyi identitás erősítéséhez. Az irodalom és a grafika kapcsolata, az illusztrációk magas színvonala tette Zichy Mihályt grafikus fejedelemmé. Az előadás mottója „Valamit mégis kéne tennem” –mintegy felhívta a figyelmet a személyes társadalmi felelősségvállalás fontosságára. A Szentpétervári Szalon elnevezésű komolyzenei koncert a Zichy Mihály Emlékház festményei, enteriőrje között felidézte a festő szentpétervári életének zenei légkörét.

A Nyári bohém est című amatőr színelőadásunkban 3 darab került bemutatásra július 7-én. A festő korához kapcsolódott kettő, egy pedig egy eltűnt Zichy –kép rejtélyét bontotta ki. Ez utóbbiban játszottak együtt a FÉNI dolgozói és kliensei a tabi színjátszókör 2 tagjával. A FÉNI klienseivel, dolgozóival nagyon jó kapcsolat alakult ki. Döbbenetes volt látni, hogy mennyit fejlődtek az első összeolvasás próbájától, és ha odafigyelést, kedvességet kapnak, akkor többszörösét adják vissza. A próbák kapcsán találkoztak a másik 2 darab szereplőivel is, és szélesedett a kapcsolati hálójuk, megélték az elfogadást és elismerést. Nem lehetett több külsős szereplővel megszervezni a felkészülést, mivel ők 9.00 és 17.00 óra között tudtak próbálni. Amikor ez kiderült, egy-két napig kétségessé vált, hogyan fogunk felkészülni együtt. Júliusban elkészült a Zichy Mihály, a grafikus fejedelem című amatőr színelőadásunk forgatókönyve, és elkezdődtek júl. végén a próbák 12 fővel.

Nem volt könnyű a mikrotérségi műhelymunkát megszervezni, fontos volt többször közérthetően értelmezni, hogy mit is jelent ez, és miért szükséges. Amikor pusztán a helyi újságban meghirdettük, senki sem jelentkezett. Csak a személyes beszélgetések, meghívások által jött létre a csapat. Azt követően viszont számos nagyon pozitív hozadéka lett. A Zichy Mihály életéhez kötődő színdarab bemutatása nagy sikert hozott, óriási munka állt mögötte, és csak két hónap állt rendelkezésünkre.

A Sej, szellők c. profik által előadott színdarab története valós nágocsi történetre épül, Nágocsról elszármazott íróval és rendezővel. A nágocsi kastély dísztermében került bemutatásra, ahol egykor az élet rendezte. Katartikus erejű volt a nágocsi családokhoz kötődő darab megtekintése, számos a helyi közösség történetét érintő tabut tett nyílttá. Nágocs életében óriási jelentőséggel bírt a darab bemutatása.

A programok közül a következőket gondolom a legsikeresebbeknek: a 2 amatőr színházi előadás, a LokálpatrióTab vetélkedő, a Sej, szellők c. előadás, a Szentpétervári Szalon komolyzenei hangverseny és a múzeum kertjében megtartott utolsó múzeumpedagógiai foglalkozást.

A célcsoport, résztvevők véleménye a mintaprojektről:

„A Városi Könyvtár Tab a helyi oktatási intézményekkel és a civil szervezetekkel hosszú évtizedek óta nagyon jó kapcsolatot tart fenn. A mintaprojektnak köszönhetően azonban a Zichy Mihály Művelődési Központ és a Polgármesteri Hivatal részéről is nyitottabbá váltak az együttműködésre. Mellettük pedig új intézmények jelentek meg, mint a zalai Zichy Mihály Emlékház, valamint a zalai, zicsi és nágocsi önkormányzatok, és a települések lakossága. Így a megvalósításban résztvevők egy összetartóbb közösséget kezdtek el építeni, a közös gyökerek tudatosításával és a lokálpatriotizmus erősítésével, amely a jövőben még színesebbé, élettel telibbé teheti a településeken élők mindennapjait.” *Sebestyén Árpádné, a könyvtár igazgatója*

„Azt gondolom, hogy a mintaprojekt olyan találkozási alkalmakat teremtett, melyeken az egyes résztvevők saját környezetük, lakóhelyük jobbá tételére irányuló elképzelései visszhangra találtak. Az a lehetőség, hogy ezeket a gondolatokat megfogalmaztuk és megosztottuk egymással, hajtóerőt, lendületet adott sokunk számára, hogy megvalósításukért erőfeszítéseket is tegyünk. Én ebben látom a mintaprojekt alkalmainak legfontosabb eredményét.” *Ákos atya (SJP szerzetes közösség)*

„A mintaprojekt határozottan jó kezdeményezés, mert képes erősíteni a társadalmi aktivitást, illetve a közösségi szerepvállalást. Ez utóbbi nagyon fontos, hiszen kevés ember mer kiállni és vállalni a saját véleményét, attól félvén, hogy mást mond, mint amit a közösség elvár tőle. A cselekvő közösségen belül megértik, hogy a más vélemény nem baj, sőt! Az eltérő vélemények segítik előbbre vinni egy-egy kis közösség életét. Nem mellesleg ezek az emberek, akik megértik a saját szerepüket egy közösségen belül, a későbbiek folyamán képesek lesznek erősíteni a közösségi szerepvállalást a települések önkormányzatai, kulturális intézményei és lakosai közötti is. *Orbán Erika, Alkotónők Kulturális Egyesület vezetője*

Eredmények

Sorszám	A program megnevezése időrendi sorrendben	részvevői létszám	A program típusa	Településnév (megvalósulás helye)
1.	Értéktár kiállítás	55 fő a megnyitón	kiállítás	Tab
2.	LokálpatrioTab	62 fő	helytörténeti vetélkedő gyermekeknek	Tab
3.	Színházterápiás workshop	9 fő	workshop	Tab
4.	Zichy Mihály kiállítás	120 fő a megnyitón	kiállítás	Zics
5.	Színek kavalkádja	16	gyermekfoglalkozások	Tab
6.	Magyar költők versei – „Valamit mégis kéne tennem”	50 fő	verses előadás	Nágocs
7.	Nyári bohém est	260 fő	amatőr színelőadás	Tab
8.	Szentpétervári Szalon	50 fő	komolyzenei hangverseny	Zala
9.	Nyári kreatív múzeumpedagógiai foglalkozások	12-20 fő/alkalom	múzeumpedagógiai foglalkozás	Zala, Tab
10.	Sej, szellők	98 fő	Ivancsics Ilona és Szintársai előadás	Nágocs
11.	Zichy Mihály, a grafikus fejedelem	200 fő	amatőr színelőadás a mintaprojekt gálaestjén	Tab
12.	Mikrotérségi műhelymunkák	11-14 fő/alkalom	4 települést érintő műhelymunka	Tab, Nágocs, Zics

A mikrotérségi műhelymunkák alkalmainak száma: 3. A múzeumpedagógiai foglalkozások alkalmainak száma: 5. Ezek voltak a több alkalmas programok.

Önkéntesek száma a mintaprojekt során: 27 fő. Az általuk elvégzett feladatok, munkák óramennyisége: kb.1600 óra. Ez tette lehetővé a programgazdagságot, egyébként a programok száma legalább felével kevesebb lett volna, többek között a bérköltségek miatt. A mintaprojekten kívüli egyéb anyagi támogatás nem volt.

A kitűzött céljainkat alapvetően sikerült elérni. A mintaprojekt időtartamán belül a tervezett 6 alkalomhoz képest 3 mikrotérségi műhelymunkát tudtunk megvalósítani. Ennek hátterében az állt, hogy a közösségi programok szervezése annyi időt, figyelmet igényelt, hogy nem maradt idő a mikrotérségi műhelymunka szervezésére is, valamint kiderült, hogy csak személyes megkeresések által, többszöri időpontegyeztetés után kivitelezhető. A mikrotérségi műhelymunkák folytatódni fognak, mivel szeretnénk további közösségi programokat, immár a négy település összefogásában.

A gyermekeknek szóló múzeumpedagógiai foglalkozások szervezése könnyebb volt tanévben, a vakáció közepén nehéz volt gyermekeket mozgósítani, s a megfelelő tömegközlekedés hiánya miatt az utazásukat is meg kellett szervezni. Az amatőr színházi előadásokra való felkészülés során barátságok születtek, kialakult ennek révén is egy olyan csapat, melyre építeni lehet a jövőben, megfogalmaztuk azt, hogy kölcsönösen számíthatunk egymásra. A négy település közötti kulturális kapcsolati háló megszületett, és a mintaprojekt hónapjai során megerősödött. A települések közösségei visszajelezték az intézményvezetőknek, hogy igény van arra, hogy a mintaprojekt valamilyen módon folytatódjék.

A célcsoport, résztvevők véleménye az eredményekről:

„A gyerekek - akik bekapcsolódtak ebbe a több hónapon át zajló rendezvénysorozatba – egyre izgatottabban várták milyen új formákban tehetik próbára ügyességüket, kreativitásukat és tudásukat. A LokálpatrióTab helytörténeti vetélkedőt idén ősszel is meghirdetjük. A múzeumpedagógiai foglalkozások is nagy sikert arattak, amit folytatásra érdemesnek tartunk.”
Sebestyén Árpádné, a tabi könyvtár igazgatója

„Ez egy annyira színvonalas előadás (Zichy Mihály, a grafikus fejedelem) volt, hogy az országos tévében lenne helye, nem csupán a tabiban, és be kellene mutatni több helyen. Nekünk, itt élőknek ilyen típusú előadásokra is igényünk van. Hatalmas munka, jó rendezéssel.” színielőadást megtekintő tabi hölgy

„A mintaprojekt eseményei több embert mozgattak meg, mint amennyire számítottam. Úgy tevékeny szereplőként, mint résztvevő gyanánt. Zichy Mihály ismertsége, népszerűsége egyértelműen növekedni látszik, és a térség lakói még inkább magukénak érezhetik.” Dr. Szabó László Pál háziorvos

„Itt élek Zicsen több mint 50 éve. Ezután az előadás után elmegyek megnézni a zalai Zichy Mihály Emlékházat.” egy zicsi asszony

Hatások

A gyermekek igénylik a játékos múzeumpedagógiai foglalkozásokat, és továbbra is részt kívánnak venni a LokálpatrióTab játékos vetélkedőben. A színielőadásokat megtekintők visszatérő kérdése: „Mikor lesz a következő?” A műhelymunkákon résztvevők és az amatőr színházi csoportok elhatározták, hogy együttműködnek a jövőben is a közösségfejlesztés érdekében. A kulturális intézmények még nyitottabbakká váltak a civil kezdeményezések iránt. A négy település közösségét eltérő módon érintette a programsorozat. Leginkább Tab közösségei vonódtak be. A legerősebb közösségi kapcsolatok Tab és Nágocs között alakultak ki, ebbe a legmotiváltabban a zicsi önkormányzat kapcsolódott be. Az emberek a műhelymunkákon kiemelték, hogy reményt kaptak.

A megvalósító szervezetek, partnerek úgy ítélik meg, hogy erősödött a közösségi szerepvállalás, fejlődtek az egyes településeken élők kommunikációs készségei. Ez alatt azt értik, hogy kevésbé beszélnek „el” egymás mellett az emberek, jobban megismerték a másik értékeit, ami által elfogadóbbakká, nyitottabbakká váltak. Nőtt a bizalom.” A másik ember megismerésekor bármely tényező, tulajdonság azonossága bizalmat ébreszt, s ez ebben a projektben maximálisan megvalósult, s a közös párbeszéd innen indulhatott el. Úgy láttam, hogy a műhelymunkák alatt az embereket jó érzéssel töltötte el, hogy hasonlóságot fedeztek fel a másokban, ezáltal biztonságban érezték magukat, és maguk is jobban megnyíltak egymás előtt. Ez a fajta nyitottság a közösségi munka iránti elkötelezettséget is képes volt növelni. Többen és jobban részt vettek a különböző kulturális rendezvényeken, ami által rábukkantak helyi értékekre is, mi több rájöttek a mikrotársadalmi együttműködés fontosságára, s ezt véghezvive példát mutatnak a településeken élő gyermekeknek is. A színdarabban résztvevők, majd később a nézők – a darab által -, jobban megismerhették Zihcy Mihályt, a festőt, az ő munkásságát, életét. A darab képes volt felkelteni az emberek érdeklődését a festő iránt, így feltételezhetően többen el fognak látogatni zalai szülőházába.” Orbán Erika, Alkotónők Kulturális Egyesületének vezetője

A résztvevők megélhették, hogy egyéni tudásukkal, cselekvéseikkel hozzájárultak a közös eredményekhez, hasznos tagjává váltak a közösségüknek. A műhelymunkák alatt megismerték egymást, s felszínre kerültek rejtett értékek, mint például a helyi amatőr régész vagy a jó szervező képességgel bíró lányok, asszonyok. A helyi civil szervezetek is erősödtek a mintaprojekt workshopjai által, mert fejlődtek a közösségi kapcsolataik, növekedett tagjaik önbizalma. A résztvevők kaptak egy szélesebb rálátást a közösség problémáira, így bizonyos problémák megoldása is kezelhetőbbé vált. Létrejött egyfajta elkötelezettség a tagok, az intézmények között, amely a különböző projektek megvalósulásban óriási jelentőséggel bír.

Az Alkotónők Kulturális Egyesületet, mint partner támogatást, segítséget kapott a munkáihoz pl. információkat, tanácsokat, helyszínt, bátorítást. A Nágocsi Zichy kastély Kft jobban integrálva lett a kistérségbe. A Kosztüm Egyesület széles kapcsolati bázist épített ki, és már a nyár folyamán együttműködések jöttek létre más kulturális rendezvények kapcsán nemcsak a 4 település helyszínein. Az önkormányzatok megtapasztalták, hogy az

emberek bevonhatóak, óriási önkéntes munkát képesek elvégezni, és a civil társadalomban meglévő potenciállal jobban lehetne élni. A FÉNI dolgozói, kliensei megélték az elfogadást, a kölcsönös megbecsülést, és az együtt végzett tevékenység örömeit. A Nágocsi Baráti Kör és az Alkotónők Kulturális Egyesület között nagyon jó szakmai és baráti kapcsolatok keletkeztek. Az együttműködés igénye létrejött a legkülönbözőbb szinteken és fennmaradt.

Nagy Jenőné, Zics polgármester asszonyának összegzése a hatások tükrében:

- „ - sikerült az érdeklődés felkeltése,
- az értéktár kiállítás helyben folytatódik,
- a falu érdeklődő közössége együtt utazik a zalai múzeumba,
- „Múltunk emlékei” címmel túrázunk ,gyűjtünk a faluban/pl.téglák, amik itt készültek Z M jellel/
- helyi termékek készítőinek kis csoportja alakul,
- idősök klubja kezdeményeződött,
- beszélgetéseinken a résztvevők száma nő.

Az önkormányzat örömmel vesz részt minden közösségépítő munkában.

Optimistábban látjuk a jövőt, mert az emberek beszélnek minden programról és ötleteik feltétlenül részei a jövő terveinek. A most lezáruló program legnagyobb hozadéka, hogy az események nem zárulnak, hanem folytatódnak.”

Adaptációs szempontok, javaslatok

A mintaprojektünkben kiemeltük a kistérség leghíresebb művészt, és számos közösségi programot az ő alkotói tevékenysége köré építettünk. Minden kistérségben lehet találni olyan híres személyt, akinek alkotói örökségének ápolása közösségi összefogásban megvalósulhat. Fontos az intézményi háttérrel kívül tiszttáborban lenni azzal, hogy milyen motivációkkal bír, önkéntes csoportok munkájára lehet építeni. Szükséges az erőforrások feltárása: személyi, pénzügyi, stb. A személyes kapcsolatok, a hitelesség rendkívül fontos az emberek megnyerése és megtartása érdekében. Szakmai javaslatért fordulhat: Sebestyén Árpádnéhoz, a tabi könyvtár igazgatónőjéhez igazgato@tabikonyvtar.hu vagy Zichy Évához, kulturális közösségfejlesztő mentorhoz nagocska@gmail.com emailen.

Összefoglaló

Óriási erő, lehetőség rejlik az intézményi és civil összefogásban. Az értékeink tudatosítása fontos kiindulópont mikrotárségi, ill. közösségfejlesztő tevékenységünk során. Az egyéni és intézményi motivációkat össze lehet hangolni a közösség építésében. A közösségi tapasztalatok, a transzparens, hiteles magatartásnak önismereti hozadéka is van. Erősödik a bizalom, nyitottság, problémamegoldó készség, a demokratikus együttműködés játékszabályai.

Zichy Mihály festőről sokszínű élményeken keresztül nagyon sok információt kaptak az emberek, tehát közel lehet vinni híres személyeket, velük kapcsolatos ismereteket a látszólag közönyös emberekhez is. A mintaprojekt hozadékai közé tartozik a mikrotárségi kapcsolati háló kiépülése, rejtett értékek tudatosulása, barátságok keletkezése. Jelenleg kidolgozás alatt van egy mikrotárségi cselekvési terv egyelőre egy éves időtartammal. A továbbiakban is elköteleződünk a mikrotárség fejlesztése érdekében.

Irodalomjegyzék:

dr. Arapovics Mária és dr. Vercseg Ilona (szerk.) Közösségfejlesztési módszertani útmutató , Cselekvő közösségek, 2017.

Vercseg Ilona: Mi a közösség? 2017. Múzeumi közösségek – közösségi múzeumok (szerk.: dr. Arapovics Mária, dr. Bereczki Ibolya, Nagy Magdolna)

Ameln, v. F., Gebhardt R.: The Spirit of Change. In. ZPS, Heft 2.

Berentés Éva: Az érett személyiség, 2012.

Bishop,S. Asszertivitás, 2008.

Lukas, E. Szabadság és identitás, 2009.

Tomcsányi T., Grezsa F., Jelenits I. (szerk.) Tanakodó, 1999.

Illusztrációs lista

A borító címlapján Zichy Mihály, a grafikus fejedelem c. színelőadás amatőr színjátszói láthatóak. A fotó szerzője: Kiss Krisztián, 2018. 09.29.

1. fotó szerző: Orbán Erika, Az Értéktár kiállítás montázs, 2018.05.07.
2. fotó szerző: Orbán Erika, Amatőr színházi próba a FÉNI klienseivel és dolgozóival 2018.06.11.
3. fotó szerző: Angyal Márta, Szentpétervári Szalon 2018.07.08.
4. fotó szerző: Dunajcsik Bettina, Mikrotérségi műhelymunka I. 2018.07.23.
5. fotó szerző: Dunajcsik Bettina, LokálpatrióTab vetélkedő 2018.05.08.
6. fotó szerző: Kiss Máté Sej, szellők c. színházi előadás 2018. 09.08.

Elérhetőségek

Városi Könyvtár Tab - Sebestyén Árpádné igazgató email: igazgato@tabikonyvtar.hu

telefon: 06-84-525-212

Zichy Éva kulturális közösségfejlesztő mentor: nagocska@gmail.com
06303630014

Szerző: Zichy Éva

Szerkesztő: Hatos János

A projekt megvalósító: Városi Könyvtár Tab, Zichy Mihály Művelődési Központ, Alkotónők Klubja, Kosztüm Egyesület, Zichy Mihály Emlékház, Zics Község Önkormányzata, Nágocsi Zichy Kastély Kft.

Partnerek: Tab Város Önkormányzata, Zala Község Önkormányzata, Nágocs Község Önkormányzata, Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye, Nágocsi Baráti Kör, Fejérváry Géza Társaság

2018.10.05.

